

**JAVNI ZAVOD ZA NARAVO IN DRUŽBO
ANKARAN –
ENTE PUBBLICO PER LA NATURA E LA
SOCIETA' ANCARANO**
Jadranska cesta 17/
Strada dell'Adriatico 17,
6280 ANKARAN – ANCARANO

DATUM: 19. 12. 2025
ZNAK: 320-0004/2025

POROČILO: ANKETA MED PREBIVALCI OBČINE ANKARAN UVOD

Uvod

V okviru vključitve Občine Ankaran v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST) je bila izvedena tudi anketa med lokalnimi prebivalci Ankarana. Namen te raziskave je bil ugotoviti stališča in zadovoljstvo občanov glede razvoja turizma v njihovi občini ter vpliva turizma na kakovost življenja. Trajnostni turizem v prvi vrsti pomeni, da lokalna skupnost pri tem sodeluje in od njega tudi ima koristi – zato je razumevanje mnenj domačinov ključno.

Anketa je neprestano dostopna na spletni strani Visit Ankaran, periodično pa je deljena tudi na drugih kanalih, npr. Facebook strani Vist Ankaran in na digitalnih kanalih Občine Ankaran. Anketiranje se izvaja tudi preko TIC Ankaran. Anketa je bila anonimna. Vprašanja so zajemala demografske podatke, stopnjo strinjanja z različnimi trditvami o turizmu, poznavanje in vključenost v turistične dejavnosti ter odprta vprašanja za mnenja in predloge.

Zaradi lažje predstavitve smo nekatere tematsko sorodne trditve združili v sklope (npr. vplivi turizma na okolje, ekonomski vplivi, vključevanje skupnosti ipd.). V nadaljevanju so prikazani ključni podatki in analiza ugotovitev iz ankete med prebivalci.

Predstavitev podatkov

Demografski profil anketirancev: Pri demografskih vprašanjih je število veljavnih odgovorov $n = 188$, pri trditvah pa $n = 192$. Med sodelujočimi prebivalci so bili zastopani različni spol in starostne skupine. Odgovarjalo je 54 % žensk in 46 % moških, kar kaže na uravnoteženo zastopanost. Starostno so anketirani prebivalci predstavljali razpon od mladih do starejših: največ jih je bilo v starostni skupini 45–64 let (približno 48 %), sledili so 25–44 let (30 %), starejši od 65 let (16 %) in mlajši do 24 let (5 %). Večina anketirancev je zaposlena oziroma samozaposlena (70 %), pomembna skupina so tudi upokojenci (21 %). Ostali so študenti, dijaki ali drugo (9 %). Takšna struktura nakazuje, da so odgovori dober odraz mnenja širše skupnosti, z rahlo močnejšim glasom aktivne populacije.

Povezanost prebivalcev s turistično dejavnostjo: Na vprašanje ali turizem predstavlja neposredni vir dohodka za anketiranca ali njegove družinske člane (npr. zaposlitev v turizmu, oddajanje sob, dodatni zaslužek s prodajo domačih izdelkov turistom ipd.) je približno petina (20 %) prebivalcev odgovorila pritrdilno. To pomeni, da ima manjšina gospodinjstev neposreden finančni interes v turizmu. Večina (okoli 80 %) pa ne pridobiva neposrednih dohodkov iz turistične dejavnosti. Ti podatki kažejo, da znaten del skupnosti na turizem gleda bolj z vidika vplivov na skupnost in okolje kot pa osebne ekonomske koristi.

Stališča o razvoju turizma: Osrednji del ankete je prebivalcem ponudil vrsto trditev o turizmu v Ankaranu, s katerimi so ocenjevali svojo stopnjo strinjanja na lestvici od 1 (sploh se ne strinjam) do 5 (zelo se strinjam).

Ključni izsledki so:

- Splošno zadovoljstvo z razvojem turizma: Le okoli tretjina anketirancev je izrazila zadovoljstvo z dosedanjim razvojem turizma (po združitvi odgovorov "strinjam se" in "zelo se strinjam"). Konkretno, na trditev "Zadovoljen sem z razvojem turizma v naši destinaciji" jih je pritrdilno odgovorilo skupno 38 % (24 % se strinja, 14 % zelo strinja), medtem ko se jih je 28 % izreklo odkrito nezadovoljnih (17 % sploh ne strinja, 11 % ne strinja). Preostalih ~34 % je bilo neodločenih. Povprečna ocena te trditve je bila 3,1 od 5, kar pomeni rahlo nad nevtralno. Ti podatki odražajo deljeno mnenje – opazna je skupina, ki razvoj podpira, a ni nepomemben delež skeptičnih oziroma kritičnih.

- Zadovoljstvo z delom turistične organizacije: Podobno razmerje se kaže pri oceni "Zadovoljen sem z delom organizacije, ki skrbi za razvoj turizma v naši destinaciji" – pritrdilno (4 ali 5) je odgovorilo 33 % prebivalcev, negativno (1 ali 2) pa 32 %. Ponovno je približno tretjina nevtralnih. Povprečje ocene je 3,0.

- Informiranost o turizmu: Anketirani prebivalci ne čutijo, da bi bili dobro obveščeni. Trditev "O razvoju turizma v naši destinaciji sem dobro obveščen" je dosegla povprečje komaj 2,9. Kar 38 % respondentov se s tem ni strinjalo (20 % sploh ne, 18 % ne), le 34 % pa je menilo, da so obveščeni (15 % zelo strinja, 19 % strinja).

- Vključenost v načrtovanje: Na trditev "Možnost imam sodelovati pri načrtovanju razvoja turizma" se je 55 % anketirancev odzvalo nestrinajoče se (33 % sploh ne strinja + 22 % ne strinja). Le 22 % jih meni, da imajo možnost soudeležbe. Povprečna ocena je 2,4, kar je najnižja med vsemi trditvami. Prebivalci torej večinsko občutijo, da so premalo vključeni v procese odločanja glede turizma.

- Pozitivni učinki vs. negativni učinki: Trditev "Pozitivni učinki turizma v naši destinaciji odtehtajo negativne" je dosegla povprečno oceno 2,8. Le 30 % prebivalcev se je strinjalo, da so pozitivni učinki večji, medtem ko se je 38 % s tem ne strinjalo (ostali so neopredeljeni). Ta rezultat nakazuje določeno skepsu glede neto koristi turizma za skupnost – prebivalci niso prepričani, da jim turizem prinaša dovolj dobrega, da bi odtehtalo slabosti.

- Obremenjenost destinacije s turisti: Na trditev "V visoki sezoni je število obiskovalcev naše destinacije previsoko in moteče" se je 49 % prebivalcev strinjalo (32 % zelo, 17 % se strinja). Nasprotno jih je 24 % menilo, da jih turisti ne motijo (14 % ne strinja, 10 % sploh ne strinja). Preostalih ~28 % je nevtralnih. Povprečna ocena je 3,5, kar kaže na blago strinjanje s tem, da je v vrhuncu sezone turistov preveč. Skoraj polovica lokalnih torej občuti določeno preobremenjenost v poletnih mesecih (gneča, hrup, zasedenost prostora).

- Vpliv na storitve in kakovost življenja: Precej kritični so odgovori glede tega, ali turizem prinaša boljšo ponudbo storitev za domačine. Na trditev "Zaradi turizma imamo večjo izbiro storitev (trgovina, promet, zdravstvo ...)" se jih 59 % ne strinja (38 % sploh ne, 21 % ne). Le 21 % vidi izboljšave storitev zaradi turizma. Povprečna ocena je 2,3, kar pomeni izrazito negativno percepcijo – mnogi menijo, da turizem ni pomagal pri razvoju infrastrukture ali javnih storitev. Podobno je mešana slika pri trditvi "Turizem omogoča boljše možnosti za preživljanje prostega časa (prireditve, rekreacija ...)": tu je povprečna ocena 3,2; okoli 35–40 % se strinja, da so možnosti boljše, okoli 26 % pa ne. To nakazuje, da so nekatere prireditve in rekreacijske ponudbe sicer posledica turističnega razvoja, a več kot tretjina tega ne občuti.

- Negativni okoljski učinki: Prebivalci precej prepoznavajo tudi negativne plati turizma. "Turizem v naši destinaciji povzroča slabše zdravstvene razmere" (npr. hrup, onesnaženje) ima povprečje 2,5, kar implicira, da večina ne vidi močne povezave ali je nevtralna. Vendar "Turizem v naši destinaciji povzroča prekomerno onesnaževanje" je ocenjen s povprečjem 3,6 – tu se jih 57 % strinja (29 % zelo, 28 % se), da turizem znatno obremenjuje okolje (odpadki, hrup, onesnažen zrak ali morje). Podobno visoko, povprečje 4,0, ima trditev "Turizem v naši destinaciji povečuje prometne težave". Kar 70 % občanov se strinja, da turizem poslabšuje promet (46 % zelo, 24 % se strinja), le 12 % se s tem ne strinja. To je ena najmočnejših strinjanj v anketi – promet in povezane težave v poletni sezoni (gneče na cesti, parkiranje) so zelo otipljiv problem za domačine.

- Vpliv turizma na stroške in nepremičnine: Prebivalci so izrazili strinjanje, da je turizem prispeval k dvigu cen. Na trditev "Zaradi turizma so se povišali moji življenjski stroški" je pozitivno odgovorilo 43 % (22 % zelo, 21 % se strinja), približno enak delež (33 %) pa temu ni pritrdil – preostali so nevtralni. Povprečje je 3,1, torej rahlo nad sredino. Bolj izrazito pa je strinjanje, da "so se zaradi turizma povišale cene nepremičnin". Kar 70 % anketirancev verjame, da turizem dviguje cene stanovanj in zemljišč v Ankaranu – od tega jih 51 % to močno poudarja (z oceno 5). Le 14 % se s tem ne strinja. To je med občani pereče vprašanje: mlajši ali manj premožni lahko turizem vidijo kot konkurenco pri dostopu do stanovanj, lastniki nepremičnin pa kot priložnost, a kljub temu to vodi v dražje življenje.

- Občutek varnosti: Trditev "Zaradi turizma se v naši destinaciji počutim manj varno" ni dosegla visoke potrditve. Povprečna ocena je 2,9; 38 % se ne strinja, 29 % se strinja, ostali so nevtralni. Čeprav posamezni dogodki lahko vplivajo, večina ljudi ne čuti, da bi jih turisti ogrožali na področju osebne varnosti.

- Varovanje narave in kulture: Prebivalci so zmerno kritični glede skrbi za dediščino v turizmu. Okoli 33 % jih meni, da turizem ne skrbi dovolj za ohranitev narave, medtem ko 33 % meni, da skrbi (preostali so nevtralni; povprečna ocena 3,0). Zelo podobno povprečje (3,0) in razdeljenost odgovorov je pri "Turizem v zadostni meri skrbi za ohranitev kulture". To pomeni, da polovica domačinov ne vidi jasnih prizadevanj, da bi turizem aktivno varoval naravo/kulturno dediščino, vendar tudi ni prepričljiva večina, ki bi to očitala – precej je neodločenih, kar kaže na možno neinformiranost o konkretnih ukrepih na tem področju.

- Koristi lokalne skupnosti od turizma: Na trditev "Od turizma in turistov, ki nas obiskujejo, ima lokalna skupnost koristi" se jih 47 % strinja (27 % se, 20 % zelo), medtem ko se 30 % ne strinja. Povprečje 3,2 kaže rahlo nagnjenost k priznavanju koristi. Zanimivo, to nekoliko odstopa od prej omenjenega ravnotežja pozitivno-negativno – tu je ton bolj optimističen.

- Razvoj zelenega turizma: Ne nazadnje je bilo vprašano, ali občani opažajo razvoj "zelenega" (trajnostnega) turizma v Ankaranu. Skupno 45 % se jih strinja, da destinacija razvija zeleni turizem, medtem ko jih 29 % temu nasprotuje; ostali (26 %) so nevtralni. Povprečna ocena 3,2 nakazuje, da nekateri prebivalci zaznavajo korake v smer trajnosti.

Odprti odgovori prebivalcev: Anketa je omogočila prebivalcem tudi, da v lastnih besedah poudarijo, kaj jih pri razvoju turizma moti ali kaj bi predlagali. Številni so to priložnost izkoristili, njihovi komentarji pa potrjujejo in podrobneje osvetljujejo kvantitativne rezultate:

- Velik del pripomb se nanaša na promet in infrastrukturo: omenjali so drago parkiranje, premalo parkirnih mest, pomanjkanje kolesarskih poti in pločnikov, ter slabo urejene in označene pešpote. Domačini opažajo, da se poleti promet močno zgosti – odgovori so tu razdeljeni, a jasna želja je po boljši rešitvi za vse. Poudarjen je bil tudi problem, da manjka javni prevoz ob konicah.

- Ponudba v kraju: Prebivalci so zelo izpostavili pomanjkanje trgovin in storitev.

- Kulturne in rekreativne vsebine: Izkazalo se je, da občani predvsem pogrešajo objekte, ki bi bili posvečeni kulturni dejavnosti, kot na primer muzej, kulturni dom.

- Okoljska urejenost: Prebivalci so izpostavili predvsem smetenje, ki je v času viška turistične sezone, povečano.

- Odnos do turistov: Izrazitega odklanjanja turistov kot takih sicer ni zaznati. A gre vseeno za občutljivo ravnotežje med tem, da destinacija ohranja svoj mir in red ter da je obenem prijazna za obiskovalce.

Skupno vzeto, odprti odgovori prebivalcev potrjujejo številčnim rezultatom: največ nezadovoljstva je zaradi infrastrukturnih in ponudbenih vrzeli, medtem ko izrazitega odklanjanja turistov kot takih ni zaznati. Prebivalci v turizmu vidijo potencial in si želijo, da bi prinašal koristi (več trgovin, dogodkov, služb) ter manj motenj (promet, odpadki).

Interpretacija rezultatov

Stališča lokalne skupnosti do turizma v Ankaranu so deljena in prežeta z zaskrbljenostjo nad negativnimi vplivi, a hkrati prepoznavajo koristi in priložnosti. Ta ambivalentnost je značilna za veliko manjših destinacij v razvoju: prebivalci cenijo prednosti turizma le do mere, ko ta ne poslabšuje njihove kakovosti življenja.

Pozitivne plati in priložnosti (po mnenju prebivalcev): Dobra polovica občanov meni, da turizem prinaša koristi lokalni skupnosti – med njimi so mišljene nove ali ohranjene zaposlitve, večja prepoznavnost kraja ter dodatne možnosti za preživljanje prostega časa (nekateri dogodki in ponudba so namenjeni tako turistom kot domačinom). Posebej mlajši in tisti, ki so neposredno vključeni v turizem, vidijo v turizmu razvojno priložnost. Prav tako skoraj polovica opazi premike k zeleni usmeritvi, kar pomeni, da občina v zadnjih letih z različnimi ukrepi (npr. pridobitev znaka Slovenia Green, ureditev pešpoti, zaščita krajinskega parka) daje signale trajnosti, ki jih del prebivalstva prepozna.

Negativni vidiki in skrbi: Rezultati ankete kažejo, da prebivalci poleg pozitivnih vidikov turizma zaznavajo tudi nekatere izzive, ki so značilni za številne turistične kraje. Najpogosteje omenjajo sezone prometne obremenitve ter občutek, da se cene v visoki sezoni zvišajo. Del prebivalcev meni, da koristi turizma niso enakomerno porazdeljene, zato si želijo več informacij o tem, kako turizem prispeva k razvoju skupnosti. Izpostavljena je tudi želja po večji vključenosti v načrtovanje turističnega razvoja ter po zagotavljanju ravnotežja med razvojem turizma, kakovostjo življenja in ohranjanjem lokalne identitete ter naravnega okolja.

Skratka, prebivalci Ankarana želijo uravnotežen razvoj: turizem da, a ne za vsako ceno. Podpirajo ga, če vidijo izboljšave in če se ublažijo negativni vplivi. Trenutno precej jasno vidijo vrzeli: promet, infrastruktura, premalo vključevanja. Te zadeve je destinacija že v preteklosti (in jih še) aktivno naslavlja, saj je cilj dvigniti splošno zadovoljstvo skupnosti in s tem doseči dolgoročno podporo turizmu.

Sklepne ugotovitve

Rezultati ankete med prebivalci kažejo, da turizem v Ankaranu prinaša tako priložnosti kot izzive. Prebivalci prepoznajo pozitivne učinke, kot so večja prepoznavnost kraja in dodatne možnosti za prosti čas, hkrati pa opozarjajo na sezonske obremenitve, predvsem na področju prometa in cen. Del anketirancev meni, da koristi turizma še niso dovolj razpršene po skupnosti, zato si želijo več vsebin in storitev, ki bi koristile tako domačinom kot obiskovalcem. Občina sicer že od leta 2015 sistematično skrbi za organizacijo Festivalov Poletje in December v Ankaranu ter za organizacijo praznov ob pomembnih kulturnih praznikih. Prav tako občina preko razpisov spodbuja društva k organizaciji kulturnih in drugih prireditev in dogodkov.

Okoljske teme, kot sta čistoča in prometna obremenitev v sezoni, ostajajo pomembne za lokalno skupnost. Prebivalci si želijo tudi več informacij o turističnih projektih ter več priložnosti za sodelovanje pri načrtovanju razvoja, saj bi to okrepilo občutek vključenosti in zaupanje v prihodnje odločitve.

Kljub izpostavljenim izzivom odnos do turistov ostaja pozitiven. Gostoljubnost domačinov je bila visoko ocenjena tudi v anketi med obiskovalci, kar kaže na dobro osnovo za nadaljnji razvoj trajnostnega turizma. Prebivalci podpirajo usmeritev v trajnost, še posebej tam, kjer ta prispeva k ohranjanju narave, kakovosti življenja in identitete kraja. Imajo pa prebivalci tudi možnost sodelovanja pri izboru projektov občine preko participativnega proračuna. Prav tako so bili povabljeni k sodelovanju pri pripravi regijske strategije turizma.

Predlagani ukrepi se zato osredotočajo na izboljšanje prometnih rešitev v sezoni, razvoj dodatnih vsebin za domačine in obiskovalce, boljšo komunikacijo ter večjo vključenost skupnosti v oblikovanje turističnih politik. Tak pristop lahko okrepi podporo turizmu in hkrati izboljša vsakodnevno življenje v občini.